

[Transcript] Forklart / Xi besøkte Putin: Dette betyr skålen og smilet

Vite duker med roser, musikk og bobler i glasene.

Det var ikke spart på noe, da Ruslan endelig fikk besøk av sin gode venn og nabo, Kina.

Gambe William Dattner.

Denne uken besøkte Kii Jimping, Vladimir Putin i tre dager, blandt annet for å snakke om krig, og ikke minst fred i Ukraina.

Tidligere har de snakket om sitt grenseløse samarbeid, men hvor gode venner er egentlig Kii og Putin nå?

Du hører på forklart fra Aftenposten i dag er det torsdag 23. mars, og mitt navn er Philip A. Johannesborg.

Dette har jo vært et veldig stort og viktig besøk, men i centrumskatten i Moskva er det nok mange som puster ut, for dette har jo ført til fullstendig trafikkaus,

når det kinesiske delegasjoner har kjørt på krysset og alle veier har vært stengt ned. Så det er nok mange Moskva vitter som nå er lettet og glad for at dette show er over.

Per Anders Johansen, du er utendelig ekstralist her i Aftenposten. Du har jo flytt med på dette møte. Hva er det de snakket om?

Det har vært et veldig langt møte som har pågått i minst halvandag, og de har snakket om alt fra energi, romfart og handel til samarbeid om forsvar og sikret.

Men det de brukte mest tid på, sa jeg fått bort inn, var krigene i Ukraina og Kina slags så kalt fredsplan.

Og denne fredsplan består rent formelt av tollpunkter. Den handler om å respektere alle lands suverenitet, gjennomta fredsamtaler og stoppe fintlighetene, men ingen konkrete tiltak og løsninger, utenom å oppheve sanktjonene mot Rusland. Planen er blitt møtt med Skepsis fra Vesten og Ukraina, men Bortinn selv har sagt at den planen kan skape fred. Så det er én grunn til at besøket er viktig for Bortinn.

En annen er timingen, for den russiske presidenten har hatt en skikkelig drittuke.

Bortinn får jo daglig dårlige nyheter. Det kommer meldinger hele tiden om hvordan store, nye, vestlige, militære,

våpenforsyninger kommer frem til Ukraina, blant annet, norske stridsvogner.

Det kommer meldinger om at Polen og Slovakia for eksempel sier at de vil sende mykje jagerfly for å hjelpe Ukraina.

Det alvorligste for Bortinn er kanskje alle de dystre meldingene fra fronten, hvor vi ser veldig klare tegn til at offensiven er ferdig å stoppe opp.

Rusland har ikke klart å ta bak mot. Mange frykter i Moskva, at en stor ukrainske motoffensiv kommer norskemelt.

Men det kanskje dystreste for Bortinn selv var jo beslutningen i den internasjonale straffetomstolen, som har tatt ut tiltale mot Bortinn for krigsforbrytelser i Ukraina, og dermed er det veldig mange land,

de fleste lande i verden faktisk som Bortinn ikke kan reise til uten å resikrere og bli arrestert.

Og denne arrestøyderen på Bortinn, hvordan påvirker det besøket til G?

For Bortinn var det viktig å vise at han ikke er en paria i verden,

og når lederen for Kina møter opp og omtaler han som en nærvend,

så er det jo et bild av at Bortinn ikke er så isolert som han kanskje egentlig er.

For realiteten er jo at nå må Bortinn setse ned og se på hvilke steder han har ting til å reise.

[Transcript] Forklart / Xi besøkte Putin: Dette betyr skålen og smilet

Han skulle nå ta dem til Sør-Afrika, som et av landene som annet kjenner domstolen. Og det er kanskje ikke så sikkert lenger, så derfor var det viktig for Bortinn å vise både verden, og ikke minst den russiske befolkningen, at han har mektige venner.

Og Bortinn trenger nå altså Kinas støtte.

Hva fikk Bortinn ut av dette møte?

Ja, hvis vi holder oss til det som ble sagt offentlig,

og utover det at Bortinn fikk vise at Kina og Rusland står veldig tett,

blir det enig om flere erklæringer som uttrykker vennskap mellom de to landene.

De inngikk flere avtaler om ulike former for samarbeid.

De hadde en erklæring om at de står sammen for en så kalt multe polarverden,

altså en verden hvor Kina og Rusland skal ha minst i alle fall ikke mye makt som USA.

Det er klart at det ikke finnes noe høyre demokrati, underforstått Kina og Rusland er like demokratiske,

som de sammen vil lever i.

Og det helt hatt slod det jo fast at aldri før så har Rusland og Kina hatt et tettere og nære vennsforhold nå.

Men en ting er hva som ble sagt offentlig.

For der så alt ut til å være i den kjønneste orden.

Spørsmålet er, hva ble sagt bak lukkede dører?

I hytte i 1987 får to norske forskere en idé som skal få store konsekvenser for både Norge og resten av verden.

Da tenker vi, er det noe måter vi kan producere fossile brensel, men likevel unngå CO2-slipene, ved at vi tar hånden om CO2-en på en eller annen måte.

Første del av denne historie høyre du som annonsøren halv fra Equinor her i forklart Fiden på lørdag.

I tre dager har vi sett klipp av Kii og Putin som trykker hender, mens de smiler til kamera, skåler og snakker.

Hvis du ser ekstra godt etter, slik som Piranes har gjort, så kan det være noe mer som blir kommunisert.

Når jeg satt og så på Putin på mandag, så må jeg innrømme at jeg tolket hans kropp.

Dittet han var ganske ubekvem, han så ganske sur ut litt. Famblene, han unik øyekontakt, satt og beveget på beina,

mens Kii derimot virkelig var i sitt S, smilte mye og fremst hos, skal vi si, kongen på heven.

Få ekstra bra. Få ekstra bra.

Alt som har skjedd i Rusland, at Putin prusuttet seg for å invaderere Ukraina, har gjort Rusland mye mer avhengig av Kina.

Rusland har mistet sine markeder for olje og gas i Europa,

Og er rett og slett helt prisitt at Kina nå kjøper deres olje og gas, og at de kan importere fra Kina.

Og det ser vi også i tallene. Den nysgiske og kinesiske sammanlene har økt veldig kraftig.

Og dette er noe som vekker også bekymring blandt Russere.

For rent økonomisk så utfyller de to lande hverandre.

Kina trenger Ørslands råvarer, mens Ørsland trenger kinesisk teknologi og investeringer for å holde den russiske økonomien i gang.

Men nå har kanskje den balansen begynt å flytte litt mer i Kinas favor.

[Transcript] Forklart / Xi besøkte Putin: Dette betyr skålen og smilet

Kina ønsker å få rollen som det landet bør ringe fram en fredig ukraina, for Kina er heller ikke interessert at denne krigen fortsetter.

Det er enorme kinesiske investeringer i Europa, og for å få verdens økonomien er ikke det noe bra at dette fortsetter.

Og dessuttende er det slik at i resten av verden så er det mange land som allerede er lei av krigen, og mener at man snart må begynne å bry seg om andre problemer enn det som skjer ukraine.

Men hvis Ørsland er avhengig av Kina så lenge krigen pågår, hvorfor snakker sky om fredag?

Dersom en kinesiske plan skulle besatt ut i livet i dag, så ville det jo betyr at ukraina taper betydelige landområder,

og dessuttende så inneholder ikke planen noen punkter om hvordan denne krigen egentlig skal løses,

hvor skal grensene gå, hvordan skal sikkerheten og forhold mellom ukraina og rusland være når denne krigen er over.

Så derfor blir ikke Kinas fredsplan avvist, sånn helt med det første.

Men kritikken mot Kinas plan, den kommer likevel fra vesten,

og det handler blant annet om at ukraina ikke kommer særlig godt ut av løsningen som Putin og Xi snakket om.

For Kina er det jo viktig å vise at de er pådrivere i å finne frem til en fred,

og det er et budskap som man liker veldig godt i resten av Asia i Afrika,

og det er også forklaringen på at mange er litt forsiktige med å kritisere fredsplanen, men betyr det at denne fredsplanen egentlig ikke har noe for seg.

Man ønsker i veldig mange land å få i gang en samtale forhandlinger

som peke mot at denne krigen en gang tar slutt, fordi det som ellers ligger i korten nå er at vi ikke ser noen enda på denne krigen.

Så derfor går, er mange forsiktige med å oppnå å kritisere kinesene for hårdt.

Er Kina neutral i denne konflikten branders?

Det er mange som ikke mener blant annet amerikaner som reagerter på skiseuthalse går.

Jeg tror ikke du kan trevlig se på at Kina er imparselt i hvilken måte.

Vi vil si at Kina på ingen måte er neutral så lenge landet har bidrat med teknologi og stor inntekter til denne russiske kreksmaskinen.

De har ikke stoppet å vise russende olje og russende energi.

President Xi saw fit to fly all the way to Moscow.

Han har ikke snakket først til President Zelensky.

Et annet argument fra vestlissiden og særlig amerikansk side er at Kinesene bruker en del av den samme rettorikken som Rusland.

Vi vil for eksempel koble denne krigen til at den skulle skyldes en land for kaldkrigs mentalitet i vesten.

Det tok oss jo som om Kina deler en del av verdens spilte til Rusland for hvorfor denne krigen har skjedd.

Da de to sa forvelte hverandre ette møte, fulgte Putin Xi helt ned til bilen før han gav meg et siste par vink mens en sortlig bil døren ble lukket.

Da så det ut til at de to skyltes som gode venner, og selv om mye kan tyde på at Xi er den som har overtaket, så drar ikke Vladimir Putin tomhent hjem fra deres møte i Moskva.

For det er mye som tyder på at Xi også setter pris på at det er akkurat Putin som sitter der han sitter

[Transcript] Forklart / Xi besøkte Putin: Dette betyr skålen og smilet

i dag.

Xi er jo selvfølgelig bekymret for situasjonen i Russland, og han ønsker ikke at Putin skal bli avstatt. Og kanskje en gang i fremtiden blir jeg statet av en som er enda mer vestlig orientert, eller kanskje enda verdt at det skulle oppstå et land for en for kaos i Russland.

For Russland er det godt viktig marked, og Kina vil trenge den russiske energien i årene fremover. Så de utalsene, de hadde fellet, så bare var det preget de lov å nærmest styrke hverandre, støtte hverandre, skal vi si, regimer og verdensanskuldelse på hjemmebane.

Men hvis krigen skulle enda med et totalt kollaps, hvor Putin kanskje forsvinner til å Russland ender i kaos, så er det et marritt for beskygning.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten. Det var Per Anders Johansen som forklarte deg hva å møte mellom Putin og Kji, betyr.

Du har hørt lyd fra Nyhetsbyrå AP og Kremli's Informasjonskanal.

Denne episoden har alle vært med på, og forklart det er Synesøhol, Jenny Føland, David Vekoni, Trond Odin Johansen, Anders Sveberg, Olaf Eggersvik og meg, Philip A. Johannesborg.

I flere år er jeg fullt Maria og hennes russiske familie.

Hva mener russiske familier om det som skjer i landet deres nå?

Hvorfor er det så mange rusere som stemmer på Putin? Og hvorfor er det så mange som støtte krigen i Ukraina? Det håper jeg denne familiehistorien kan gi svar på.

Freden på vårt kontinent er blitt knust. Vi har nå krig i Europa i et omfang. Vi tror det hørte historien til, ser NATO-sjef Jens Stoltenberg.

Og det er litt av en historie. Den handler om tap og kaos, om å bli trua av den russiske mafiaen, og om å lengte det tilbake til Norge.

Hør Putin og Maria, en podcast av Aftenposten. Den finner du hos Podmi og i Aftenpostenappen.